

Ondernemingsraden worstelen met invoering Functiehuis

Wat betekent een niet-erkend systeem?

Een aantal bedrijven in de cao Vermo staan voor een uitdaging: instemmen met het invoeren van een nieuw functiehuis of niet? Het functiehuis, ontwikkeld door bureau Leeuwendaal in opdracht van het Vermo-bestuur, heeft tot veel discussie geleid. Dit omdat het gekozen systeem, Rato, niet erkend wordt door de vakbonden en het om die reden niet op cao-niveau kan worden overeengekomen. Ondernemingsraden zijn daardoor, op grond van de Wet op de Ondernemingsraden (WOR), aan zet om in te stemmen met dit functiehuis. We maken een vergelijking met zwemdiploma's om hun dilemma voor jullie duidelijk te maken.

Wat is een functiehuis?

Een functiehuis is een systeem waarin functies binnen een organisatie worden beschreven, gewogen en ingedeeld. Dit biedt duidelijkheid over de verantwoordelijkheden, bevoegdheden en beloning van elke functie. Het doel van een functiehuis is om transparantie en eerlijkheid te waarborgen, zowel voor de werknemers als voor de werkgever. Doel van een sector breed functiehuis gekoppeld aan de cao-loonschalen is o.a. om concurrentie op arbeidsvoorwaarden uit te sluiten: binnen alle bedrijven in de Vermo geldt dan gelijk loon voor gelijk werk. Wel zo eerlijk.

Rato: het gekozen systeem

Rato is het functiewaarderingssysteem dat door bureau Leeuwendaal is gebruikt voor het functiehuis voor de Vermo-bedrijven. Dit systeem is ontworpen om functies op generieke wijze, objectief en consistent, te beoordelen en te classificeren. Het systeem is niet door de vakbonden erkend. En de vakbonden hebben ook geen formele rol gekregen in de ontwikkeling en toetsing van het functiehuis. Ze hebben ook geen rol in het beheer en onderhoud ervan, bijvoorbeeld als er nieuwe functies bijkomen. Daarmee is er ook geen basis om zitting te nemen in bezwaar- en beroepscommissies waardoor de kennis en ervaring vanuit de vakbonden niet kan worden gebruikt in geschillen tussen werkgever en een werknemer.

Waarom de keuze voor Rato?

De Vermo heeft gekozen voor maatwerk, ondanks dat vakbonden hebben gezegd dat dit systeem niet in de cao kan worden opgenomen. Vaak kiezen werkgevers voor bureaus zoals Leeuwendaal vanwege de lagere kosten. Een erkend systeem vraagt om onderhoud en samenwerking met vakbonden, wat duurder is. Zo kunnen bureaus hun product goedkoper aanbieden, maar de kwaliteit is niet geborgd en daarmee zijn er risico's voor de belangen van werknemers. Vergelijk het met een zwemdiploma van Nationale Raad Zwemveiligheid (NRZ) of een zelf ontwikkeld zwemdiploma (zie tevens alinea zwemdiploma's). Het ene ABC is het andere ABC niet, al lijkt het op het oog op elkaar.

Instemmen ondernemingsraden

Ondernemingsraden hebben via hun OR-platform aangegeven dat ze liever een systeem willen dat door vakbonden erkend is. Vakbonden hebben meer expertise dan ondernemingsraden.

Zonder erkenning van vakbonden kunnen er wantrouwen en conflicten ontstaan.

Functiewaardering is een technische aangelegenheid tussen deskundigen. Het is dan ook zeer gebruikelijk dat werkgevers, vakbonden en de systeemhouder hierin samen optrekken.

Gangbaar is dat goedkeuring van een functiehuis plaats heeft na een technisch advies van de vakbonden. Die toets is hier niet aanwezig, waardoor het functiehuis Vermo een 'werkgeversfeestje' is zonder inbreng van werknemers via de vakbonden.

Gevolgen van gebrek aan erkenning

Het gebrek aan erkenning door vakbonden betekent dat werknemers minder geneigd zijn om het nieuwe functiehuis te accepteren. Dit kan leiden tot wantrouwen en weerstand, wat de invoering moeilijker maakt. Bovendien kunnen werknemers zich benadeeld voelen als ze het gevoel hebben dat hun functies niet eerlijk worden gewaardeerd, wat spanningen en conflicten veroorzaakt. Kun je dan nog bij je vakbond aankloppen als zij het systeem niet erkend heeft?

Zwemdiploma's

Om de situatie beter te begrijpen, kunnen we een vergelijking maken met zwemdiploma's die wel of niet door de branche erkend zijn. Een erkend zwemdiploma geeft vertrouwen in de vaardigheden van de zwemleraar en zwemmer. Zo biedt een door vakbonden erkend functiehuis vertrouwen in de ontwikkelaars en de objectiviteit van de functiewaardering. Zonder erkenning weten we niet zeker of de kwaliteit goed is.

En steeds 'nieuwe diploma's / systemen' moeten beoordelen, ondermijnt het systeem van branche erkende diploma's / systemen. Er is ook keuze genoeg in erkende systemen.

Hoe nu verder?

Vakbonden waarderen dat ondernemingsraden de meerwaarde van vakbonden zien. Er staan twee afspraken gepland: een bijeenkomst met de OR-en en de vakbonden. En een overleg met de vakbonden en het Vermo-bestuur. Is het mogelijk om samen afspraken te maken die leiden tot minder onzekerheid en wantrouwen onder werknemers? Kunnen we het eens worden dat het de bedoeling is om te zorgen voor gelijke beloning voor dezelfde functies binnen de sector?

Werkgevers lijken het eens te zijn met het Vermo-bestuur om geen sector brede invoering van het functiehuis via de cao te willen. Dit zorgt voor een impasse: ondernemingsraden worden nu in een onmogelijke positie gebracht. Aan de andere kant: de OR-en mogen beslissen of zij instemmen of niet. En werkgevers moeten hun besluiten respecteren. Het is belangrijk dat ondernemingsraden, werkgevers en vakbonden samenwerken om een oplossing te vinden die voor iedereen goed is.